

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:1

2010-02-25

U2010/1216/S

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag till Statens skolverk att informera om förutsättningarna för opinionsbildande verksamhet i skolan

Regeringens beslut

Statens skolverk ska ta fram ett informationsmaterial för huvudmän och skolor om förutsättningarna för opinionsbildande verksamhet i skolan. Framför allt ska Skolverket belysa förutsättningarna för att bjuda in politiska partier till skolan. Informationsmaterialet ska utgå från gällande regler och praxis på området.

Skolverket ska samråda med Statens skolinspektion samt Sveriges Kommuner och Landsting. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 april 2010.

Skälen för regeringens beslut

Verksamheten i skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. I läroplanerna för både det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) och för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) står att alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen (1985:1100) och läroplanerna och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

Undervisningen i skolan ska också vara saklig och allsidig. Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Eleverna ska ges möjligheter att forma personliga ställningstaganden. Det kan i praktiken innebära en svår balansgång för skolorna, särskilt när organisationer som inte ställer sig bakom skolans värdegrund kräver att få sprida sina budskap i skolan.

Beslut om huruvida opinionsbildande verksamhet på skolan ska förekomma beror i stor utsträckning på i vilken form verksamheten bedrivs. Den kan ta sig olika uttryck. Till exempel kan partier eller

organisationer bjudas in för att på lektionstid informera om sina ståndpunkter. Partier kan också bjudas in till debatter för skolans elever, vilket i vissa fall kan ske under lektionstid. Det förekommer också att organisationer vill dela ut flygblad, anordna bokbord eller sätta upp affischer på skolan. Ibland är det utomstående som vill komma in på skolan för att agera opinionsbildande och andra gånger är det skolans egna elever som vill verka i det syftet.

Vid beslut om opinionsbildande verksamhet ska få förekomma måste skolan ta hänsyn till bestämmelserna i regeringsformen och Europakonventionen om yttrande-, informations- och mötesfrihet, diskrimineringslagen, skolförfattningarna inklusive skolans värdegrund samt praxis på området. Justitiekanslern och Riksdagens ombudsmän (JO) har t.ex. uttalat sig i ärenden som blivit vägledande i sammanhanget.

Både Skolverket och Ungdomsstyrelsen har tidigare konstaterat att det inom skolan funnits en stor osäkerhet om vilka regler som gäller för skolans kontakter med politiska organisationer. Risken är att skolan helt avstår från att ge eleverna tillgång till politisk information på grund av en oro för att bryta mot reglerna. Därför är det viktigt att skolhuvudmän och rektorer får ett stöd för sina bedömningar om tillåtligheten av opinionsbildande verksamhet i skolan.

Inför riksdagsvalet 2010 har frågan åter aktualiserats. Ungdomsstyrelsen har bl.a. fått regeringens uppdrag att genomföra projektet Skolval 2010 för elever i år 7–9 och gymnasieskolan. Projektet syftar till att dels uppmuntra elever att rösta i skolvalet 2010, dels öka kunskapen om och skapa motivation för hur man som ung kan påverka samhällsutvecklingen.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Anders Widholm

Kopia till

Statens skolinspektion
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Sameskolstyrelsen
Ungdomsstyrelsen
Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer
Sveriges Kommuner och Landsting